

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zbiczno na lata 2021-2026

Zbiczno 2021

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie

- 1.1 Wstęp
- 1.2. Charakterystyka Gminy Zbiczno
- 1.3 Metodyka pracy nad strategią

2. Diagnoza problemów społecznych w Gminie Zbiczno

- 2.1. Wsparcie osób i rodzin
- 2.2. Zespół interdyscyplinarny
- 2.3 Asystent Rodziny
- 2.4 Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji
- 2.5 Klub Seniora+
- 2.6 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

3. Wsparcie finansowe rodzin i osób

- 3.1 Świadczenia z pomocy społecznej
- 3.2 Świadczenie wychowawcze i Dobry Start
- 3.4 Świadczenia rodzinne
- 3.5 Świadczenia opiekuńcze
- 3.6 Fundusz Alimentacyjny

4. Cel Główny i Cele Strategiczne i kierunki działań

5. Zakończenie

1. Wprowadzenie

1.1 Wstęp

Ustawa o pomocy społecznej w art. 17 nakłada obowiązek jako zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów *pomocy społecznej*, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Celem strategii są działania długoterminowe polegające na rozwoju kapitału ludzkiego, poprzez edukację, poprawę sytuacji materialnej rodzin, działania na rzecz poprawy rynku zatrudnienia i poprawy przedsiębiorczości. Strategia ma pobudzać do aktywności organizacje, instytucje działające w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju gospodarczego, społecznego gminy i wskazać kierunki działań.

Działalność w obszarze pomocy społecznej, która przyczynia się do niwelowania bądź rozwiązywania problemów społecznych opiera się na następujących aktach prawnych:

- 1) ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej;
- 2) ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 3) ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 4) ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego;
- 5) ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty;
- 6) ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych;
- 7) ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- 8) ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci
- 9) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start”
- 10) ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 11) ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych;
- 12) ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 13) ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 14) ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- 15) ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym;
- 16) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 17) uchwały Nr 140 rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;
- 17) ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny;
- 18) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 o ochronie danych osobowych;

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2026 jest dokumentem wieloletnim, która wpisuje się działaniami w dotychczasowe dokumenty opracowane na szczeblu gminnym, powiatowym oraz wojewódzkim tj.:

- Strategia Rozwoju Gminy Zbiczno na lata 2016-2020 uchwała Nr XVI/92/2015 Rady Gminy Zbiczno z dnia 29 grudnia 2015 r.

- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Brodnickim na lata 2016- 2021 uchwała XXI/112/2016 Rady Powiatu Brodnickiego z dnia 17 maja 2016 r.,
- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, uchwała nr 18/752/20 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 13 maja 2020 r.

1.2 Charakterystyka Gminy Zbiczno

Gmina Zbiczno położona jest we wschodniej części Województwa Kujawsko-Pomorskiego, w niewielkiej odległości od trasy Poznań – Toruń – Olsztyn. Najbliższym miastem jest 700-letnia, zabytkowa Brodnica, oraz Grudziądz i Toruń. Gmina Zbiczno sąsiaduje z gminami Biskupiec, Kurzętnik /Warmińsko – Mazurskie/ oraz Brodnica, Brzozie, Bobrowo i Jabłonowo Pomorskie. Zajmuje obszar 13.290 ha, z czego lasy stanowią ponad 42 % powierzchni gminy, a ponad 30 jezior zajmuje 9,7 % powierzchni.

Głównym źródłem utrzymania ludności w Gminie Zbiczno jest rolnictwo, turystyka, drobna wytwórczość i usługi. Gmina Zbiczno posiada dogodną sieć drogową leżącą w bezpośrednim sąsiedztwie szlaku wiodącego z Poznania, poprzez Toruń, na Pojezierze Mazurskie. Osie komunikacyjne gminy wyznaczają drogi powiatowe, uzupełnione siecią 26 dróg gminnych o różnej nawierzchni oraz drogi zakładowe i prywatne. Południowo-zachodnią częścią gminy przechodzi linia kolejowa Brodnica – Jabłonowo Pomorskie ze stacją kolejową w Najmowie. Gmina Zbiczno posiada bardzo dobrze rozbudowaną sieć telekomunikacyjną. Około 90 % powierzchni gminy zaopatrzone jest w linię wodociągową a do kanalizacji podłączone jest 35 %. Sieć kanalizacyjna podłączona jest do oczyszczalni ścieków w Brodnicy.

Największymi miejscowościami na terenie gminy są:

- Zbiczno
- Pokrzydowo
- Najmowo
- Ciche

Liczba ludności w gminie z danych z roku **2018 roku wyniosła 4.873 osób** (mężczyzn 2.472 i kobiet 2.401). Urodzeń żywych w roku 2018 było 68, natomiast zgonów 52. **W roku 2020** zameldowanych na pobyt stały było 4.876 osób, a na pobyt tymczasowy 47 osób, Łącznie 4.923 osoby (w tym 2.442 kobiet, 2.481 mężczyzn). Urodzeń żywych 45, natomiast zgonów ogólnie 46. Widoczny wzrost mieszkańców na terenie gminy spowodowany jest rozwojem budownictwa domków jednorodzinnych na terenie gminy, jednakże nie odzwierciedla się to w liczbie urodzonych dzieci w naszej gminie ponieważ ma tendencję spadkową tak jak ogólnie w całym kraju.

1.3 Metodyka pracy nad strategią

Obowiązek opracowania strategii jak już wspomiano wynika wprost z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Diagnoza problemów społecznych w Gminie Zbiczno opracowana została na podstawie zgromadzonej bazy danych z ostatnich lat tj. 2017-2019. Dane zawarte w diagnozie pochodzą z następujących instytucji:

- Urzędu Gminy w Zbicznie,
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbicznie,
- Gminnego Ośrodka Kultury Sportu i Rekreacji w Zbicznie,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zbicznie,
- danych makroekonomicznych Głównego Urzędu Statystycznego,
- statystyk gminnych.

Opracowanie strategii i opracowanie kierunków działania spowodowało konieczność powołania zespołu specjalistów, którzy pod względem merytorycznym byli włączeni w tworzenie strategii rozwiązywania problemów społecznych. Powołany zespół spotykał się na tzw. warsztatach planistycznych, podczas których zastosowano metodę „burzy mózgów” oraz otwartej dyskusji w drodze, w której dochodzi się do konsensusu. W skład zespołu/komisji zgodnie z Zarządzeniem Wójta z dnia 17 grudnia 2020 r. Nr 202/2020 wchodziły następujące osoby:

1. Magdalena Ostrowska – kierownik GOPS w Zbicznie – Przewodnicząca Zespołu,
2. Katarzyna Ostrowska- radna Gminy Zbiczno - członek Zespołu,
3. Magdalena Ulatowska – starszy specjalista pracy socjalnej GOPS w Zbicznie – członek Zespołu,
4. Zyta Woźnicka – starszy specjalista pracy socjalnej GOPS w Zbicznie - członek Zespołu,
5. Barbara Góralska – starszy specjalista pracy socjalnej GOPS w Zbicznie - członek Zespołu,
6. Beata Wierzbicka – asystent rodziny GOPS w Zbicznie - członek Zespołu,
7. Anna Rutecka – pedagog ZP w Pokrzydowie - członek Zespołu,
8. Monika Lewińska – pedagog ZP w Zbicznie - członek Zespołu,
9. Katarzyna Kwiatkowska – dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Zbicznie - członek Zespołu,
10. Anna Szablińska – przedstawiciel Klubu Seniora - członek Zespołu,
11. Ewa Gniewek – z-ca przewodniczącej Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - członek Zespołu.

Wskazanie najlepszego rozwiązania, kierunku działań do osiągnięcia celów przedsięwzięcia przy minimalizacji zagrożeń, ograniczaniu słabych stron oraz wykorzystaniu szans i mocnych stron jest elementem analizy strategicznej SWOT. Analiza służy do określenia najlepszych kierunków rozwoju badanego przedsięwzięcia ze względu na cel działania, w wyniku przeprowadzenia badania otoczenia przedsięwzięcia oraz jego wnętrza poprzez identyfikację wewnętrznych i zewnętrznych czynników.

Na podstawie opisu sytuacji ekonomicznej i społecznej oraz zasobów Gminy Zbiczno można wskazać szanse i zagrożenia pojawiające się w rozwiązywaniu problemów społecznych.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
funkcjonowanie na terenie gminy jednostek pomocowych dla mieszkańców – GOPS, GOKSiR,	niski poziom wiedzy i zrozumienia dla pomocy społecznej
aktywnie działające organizacje pozarządowe, stowarzyszenia	mała liczba mieszkań socjalnych w stosunku do istniejących potrzeb
doświadczenie instytucji powoływanych do wspierania mieszkańców w rozwiązywaniu problemów społecznych	występowanie barier architektonicznych w placówkach oświatowych lub zdrowotnych
aktywność gospodarcza mieszkańców Gminy	brak transportu publicznego
pozyskiwanie środków finansowych na realizację przedsięwzięć adresowanych do społeczności lokalnej	brak psychologa i logopedy w szkołach Gminnych
możliwość podjęcia pracy przez osoby niepełnosprawne z terenu Gminy Zbiczno w Zakładzie Aktywności Zawodowej w Brodnicy	ograniczona liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych na terenie Gminy Zbiczno
Funkcjonowanie zespołu Interdyscyplinarnego	Niski dostęp do całodobowej opieki medycznej dla osób starszych
możliwość korzystania osób niepełnosprawnych z terenu Gminy Zbiczno z Warsztatów Terapii Zajęciowej, Środowiskowego Domu Samopomocy działających na terenie Powiatu	Brak wolontariatu na rzecz osób starszych
organizacja zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży w świetlicach wiejskich	
funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
zatrudnienie specjalistów w jednostkach pomocowych -psycholog	
funkcjonowanie Klubu Seniora	

<i>SZANSE</i>	<i>ZAGROŻENIA</i>
korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne gminy umożliwiające dostęp do większych aglomeracji,	postępująca degradacja wartości rodziny – wzrost problemów opiekuńczo - wychowawczych
Możliwość uczęszczania dzieci od przedszkola do szkół podstawowych,	łatwa dostępność do używek – alkoholu, narkotyków
współpraca z innymi gminami dotycząca rozwiązywania problemów społecznych	pogarszający się stan zdrowia społeczeństwa, wzrost liczby osób niepełnosprawnych
ciągle podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników socjalnych, asystentów rodziny oraz innych osób zatrudnionych w jednostce	wzrost liczby seniorów – starzenie się społeczeństwa
możliwość korzystania ze środków pomocowych, funduszy europejskich,	niewystarczające wsparcie finansowe nauki, oświaty, kultury, służby zdrowia i pomocy społecznej
wprowadzenie programu 500+, Dobry Start	kryzys finansów publicznych
spadek bezrobocia, z uwagi na rozwój firm w gminie i w regionie	zbyt częste zmiany przepisów prawnych powodujące ograniczone możliwości działań długoterminowych w pomocy społecznej, oświacie, kulturze
rozwinięta infrastruktura dla osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych w powiecie – ZAZ, ŚDS, DPS, WTZ	brak jednoznacznych przepisów dotyczących między innymi pomocy społecznej
	brak lokalu zastępczego i pomocy specjalistycznej dla rodziny w kryzysie
Współpraca sektora publicznego z sektorem pozarządowym	zwiększające się zapotrzebowanie na placówki opieki stacjonarnej i usługi opiekuńcze

2. Diagnoza problemów społecznych w Gminie Zbiczno

2.1 Wsparcie osób i rodzin

Zgodnie z obowiązującymi przepisami pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Kryteria do objęcia wsparciem określa ustawa o pomocy społecznej i z przyczyn wymienionych w poniższej tabeli można objąć pomocą osoby i rodziny w następujących formach:

Świadczenia pieniężne:

- zasiłek stały,

- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone,
- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd;

Świadczenia niepieniężne:

- praca socjalna,
- bilet kredytowany,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- składki na ubezpieczenia społeczne,
- pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- sprawienie pogrzebu,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- schronienie,
- posiłek,
- niezbędne ubranie,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- mieszkanie chronione,
- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Rodziny mogą również skorzystać z pomocy w postaci dodatku mieszkaniowego oraz ryczałtu energetycznego.

Główne problemy społeczne wytyczono na podstawie danych zgromadzonych ze sprawozdań sporządzanych w GOPS na podstawie powodów przyznawania pomocy. Poniższa tabela ilustruje ilość osób i rodzin na przestrzeni lat 2017-2019 objętych wsparciem z powodu trudnej sytuacji życiowej.

Powody trudnej sytuacji życiowej	2017	2018	2019
Ubóstwo	104	73	72
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	4	4	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	28	36	41
Bezrobocie	120	98	96
Niepełnosprawność	75	64	57
Długotrwała choroba lub ciężka choroba	48	41	38
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	35	26	18
Przemoc w rodzinie	1	1	1
Alkoholizm	6	5	3
Narkomania	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	0
Trudności w integracji cudzoziemców	0	0	0
Zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej	2	1	1
Kłęski żywiołowej lub ekologicznej	0	0	0

Jak wynika z tabeli najczęściej rodzin otrzymało wsparcie ze względu na bezrobocie z reguły wiąże się to z brakiem kwalifikacji zawodowych, nadużywaniem alkoholu i biernością społeczną. Na drugim miejscu plasuje się ubóstwo. Przyczyną jest niewątpliwie sposób naliczania dochodu uwzględnianego do pomocy społecznej, ponieważ niektóre otrzymywane świadczenia przez rodziny nie są liczone do dochodu i w ten sposób dochód rodziny wynosi poniżej ustawowego kryterium. Ponadto osoby samotne długotrwale bezrobotne z reguły borykają się z problemem alkoholowym oraz bezradnością życiową. Jednak wprowadzone programy socjalne niewątpliwie przyczyniły się do zmniejszenia liczby osób korzystających z pomocy społecznej. W niektórych rodzinach występuje też więcej niż jedna przyczyna trudnej sytuacji życiowej. Niepełnosprawność i długotrwała choroba jest tym powodem trudności życiowej, na którą pracownicy socjalni szczególnie zwracają uwagę i te rodziny czasami pomimo przekroczenia kryterium dochodowego objęte są wsparciem w postaci specjalnego

zasiłku celowego. Z przeznaczeniem na zakup opału, leków lub innych znaczących wyższych wydatków. W 2017 r. było 30 rodzin, w 2018 r. 21 rodzin natomiast w 2019 r. to 22 rodziny. Rodziny objęte wsparciem z co najmniej jednego z powodów wymienionych w tabeli na przestrzeni trzech lat kształtowało się następująco:

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	2017	2018	2019
	224	211	216

Liczba osób korzystających z zasiłku stałego:

Nazwa świadczenia	2017	2018	2019
Zasiłek stały z tytułu niepełnosprawności	29	29	33
Zasiłek stały z tytułu wieku	5	6	5

Zasiłek stały przysługuje:

- 1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę, mającym na celu dofinansowanie do wydatków **mieszkaniowych** ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Pomoc ta przysługuje w przypadkach określonych przepisami.

Dodatki mieszkaniowe	2017	2018	2019
Liczba rodzin objęte pomocą	35	26	14

Liczba osób uprawnionych z roku na rok maleje z uwagi na poprawę sytuacji materialną rodzin, a nie zmiennych od wielu lat kryterium uprawniających, jak również przekroczenia powierzchni uprawniającej do dodatku. Kilka rodzin zmieniła również miejsce zamieszkania.

Bezrobocie

W latach 2017-2019 bezrobocie w naszej Gminie kształtowało się następująco:

	2017	2018	2019
Bezrobotni zarejestrowani na dzień 31 grudnia	196	164	172
w tym kobiety	125	115	107
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym %	6,5	5,4	5,8

Zdecydowanie widoczny wyższy odsetek bezrobotnych kobiet, na pewno jest to wynikiem koniecznością sprawowania opieki nad dziećmi jak również mniejszą mobilnością komunikacyjną. Przedstawiony schemat nie odzwierciedla jednak faktycznej ilości osób pozostających bez pracy, ponieważ niektóre osoby nie są zarejestrowane w PUP szczególnie kobiety których małżonkowie pracują, ponieważ są zgłoszone do ubezpieczenia zdrowotnego przy współmałżonku.

2.2 Zespół interdyscyplinarny

Zespół interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta na mocy art. 9a ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Zbiczynie został powołany Zespół Interdyscyplinarny. Zespół to grupa osób reprezentująca instytucje i organizacje, której celem jest podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz kuratorzy sądowi. W składzie Gminnego ZI w Zbiczynie znajduje się również prokurator.

Zadania zespołu interdyscyplinarnego:

Zespół interdyscyplinarny integruje i koordynuje działania podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Narzędziem do diagnozowania przemocy w rodzinie jest „Niebieska Karta” która jest arkuszem składającym się z szeregu pytań dotyczących doświadczanej przemocy. Osobami uprawnionymi do sporządzenia „Niebieskiej Karty” jest policjant, pracownik socjalny ale również przedstawiciele oświaty i służby zdrowia. Po sporządzeniu karty przekazuje się ją do zespołu interdyscyplinarnego.

W ostatnich trzech latach do zespołu zgłoszono następująca ilość „Niebieskich Kart”:

	2017	2018	2019
Liczba złożonych „Niebieskich Kart”	10	11	15
Liczba złożonych wniosków do GKRPA	2	0	0
Liczba zakończonych procedur „Niebieskich Kart”	2	9	10

Najczęściej „Niebieską Kartę” zakłada policjant podczas interwencji rodzinnej, której zazwyczaj powodem jest nadużywanie alkoholu. W przedstawionych powyżej przypadkach tylko 5 kart sporządzili pracownicy socjalni GOPS w Zbiczynie. ZI działa również w grupach

roboczych, które spotykają się częściej tj. po otrzymaniu karty i składają się tylko z osób bezpośrednio ze środowiska rodziny dotkniętej przemocą. Wszyscy członkowie zespołu spotykają się nie rzadziej niż co 3 miesiące, gdzie omawiane są sprawy bieżące oraz organizacyjne dotyczące Zespołu.

2.3 Praca Asystenta Rodziny

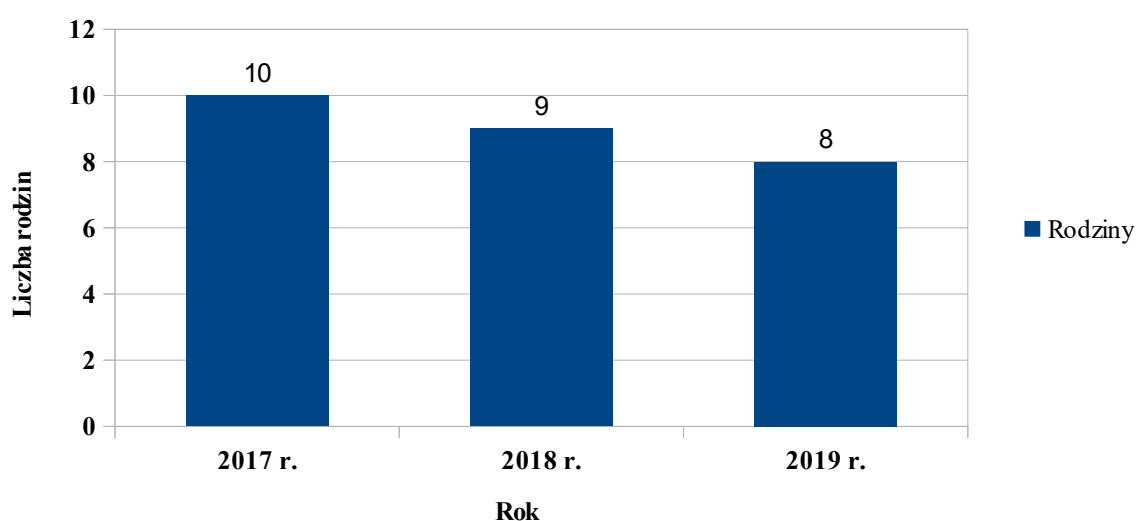
Asystent rodziny pracuje z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Prowadzi bezpośrednią pracę z rodzicami i dziećmi w środowisku zamieszkania rodziny lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Głównym zadaniem jest pedagogizacja oraz wspieranie informacyjne, emocjonalne, instrumentalne, czasem rzeczowe przez towarzyszenie rodzinie w różnych czynnościach dnia codziennego. Asystent rodziny przez pewien czas wspiera rodzinę aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe dotyczące w szczególności opieki i wychowywania dzieci. Asystent rodziny prowadzi dokumentację, pracuje z rodziną, pisze sprawozdania. Współpracuje w sprawach dotyczących rodzin z innymi pracownikami różnych instytucji (szkoła, sąd, policja, psycholog).

Zadania asystenta rodziny określa art. 15.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- opracowanie we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem w pieczy zastępczej planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowania i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” (Dz. U. Z 2019 r. poz. 473);
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;

- dokonywanie okresowej oceny w sytuacji rodziny nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1;
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 oraz z 2019 r. poz. 730), lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny w latach 2017 - 2019

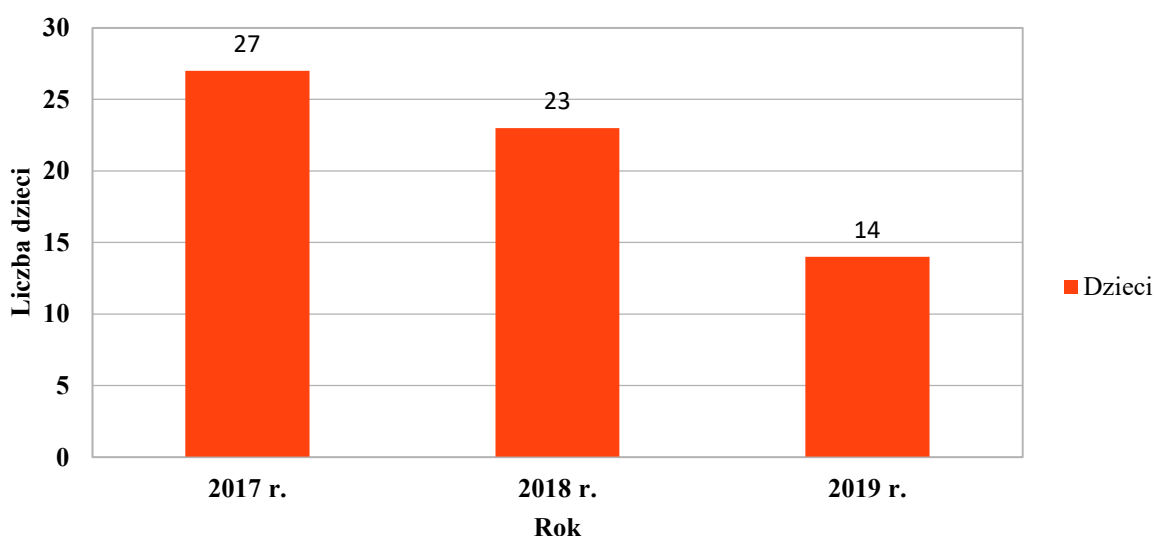
Wszystkie rodziny współpracują z asystentem rodziny z powodu trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Niestety w kilku przypadkach występowało również podejrzenie stosowania przemocy. Przez okres trzech lat zakończono współpracę łącznie z 13 rodzinami, które przewyciężyły kryzys problemów lub zmieniły miejsce zamieszkania.

Najczęściej występujące problemy, których doświadczały rodziny współpracujące z asystentem:

- problemy opiekuńczo-wychowawcze;
- zaburzone relacje wewnątrzrodzinne;
- nadużywanie alkoholu;
- stosowanie przemocy;
- nie dbanie o higienę osobistą;
- nie utrzymywanie porządku w miejscu zamieszkania;
- nieumiejętność rozwiązywania konfliktów;
- brak zatrudnienia;

- nieumiejętność organizowania czasu wolnego dzieciom;
- problemy dotyczące prowadzenia gospodarstwa domowego;
- problemy w gospodarowaniu budżetem domowym;
- nierozwiązane kwestie dotyczące prawa rodzinnego;
- nie radzenie sobie z problemami dnia codziennego;
- niskie poczucie własnej wartości;
- nie dbanie w należyтым stopniu o zdrowie psychiczne i fizyczne;
- dezintegracja rodziny.

Liczba dzieci w rodzinach korzystających z pomocy asystenta rodziny w latach 2017 - 2019

Problemy jakich doświadczają dzieci ze wspieranych rodzin:

- konflikty z rodzicami, rodzeństwem, dorosłymi członkami rodziny;
- nie wykonywanie obowiązków domowych;
- wycofanie;
- nie dbanie o higienę osobistą;
- brak szacunku do osób starszych;
- trudności w opanowaniu materiału nauczania w szkole;
- wysoka absencja w szkole;
- nie wykonywanie zadań domowych;
- niechęć wobec szkoły i środowiska rówieśniczego;

W okresie trzech ostatnich lat do pieczy zastępczej na kilka trafiło jedno dziecko z rodziny, w wyniku interwencji Policji. Rodzina nie była pod opieką asystenta rodziny. Praca asystenta rodziny jak również prowadzona praca socjalna przez pracowników socjalnych daje wymierne wyniki i zapobiega umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej. W chwili obecnej w stosunku do 3 rodzin toczy się postępowanie sądowe dotyczące sprawowanej władzy rodzicielskiej. Rodziny te są objęte wsparciem asystenta rodziny, który realizuje opracowany

plan pomocy rodzinie zapobiegający i przewyżający występujące problemy opiekuńczo – wychowawcze. Jednakże nie zawsze prowadzona praca z rodziną przez asystenta zapobiega umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

2.4 Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji

Zgodnie z założeniami funkcjonowania Gminnego Ośrodka Kultury Sportu i Rekreacji określonymi w statucie instytucji cała działalność ośrodka skierowana jest do społeczności lokalnej. Wszystkie przedsięwzięcia realizowane przez ośrodek są odpowiedzią na potrzeby mieszkańców Gminy Zbiczno. W ramach ośrodka funkcjonują świetlice gminne, które od lat służą jako miejsce spotkań kulturalnych i rozrywkowych, gdzie organizowane są również zajęcia oraz warsztaty zarówno dla dzieci i młodzieży, ale często także dla starszych mieszkańców naszej gminy. W okresach wakacji letnich i zimowych ośrodek organizuje pólkolonie, gdzie dzieci mają zapewnione różnorakie formy aktywności poprzez zajęcia sportowe, rekreacyjne, warsztatowe oraz wycieczki krajoznawcze. Przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzone są warsztaty profilaktyczne, gdzie dzieci i młodzież zapoznawane są z zagrożeniami współczesnego świata oraz nabywają nawyki skutecznych, asertywnych zachowań pozwalających na właściwe reakcje w przypadku wystąpienia zagrożeń. Dzieci poprzez integrację z grupą rówieśniczą uczą się również szacunku do innych osób, rozwiązywania konfliktów i radzenia sobie w sytuacjach stresowych. Zajęcia dla dzieci organizowane w ramach działalności ośrodka wspomagają rodziców w zagospodarowaniu dzieciom czasu wolnego od nauki w sposób ciekawy i aktywny. Niejednokrotnie są jedyną alternatywą do spędzania czasu wolnego ze względu na ograniczenia czasowe i materialne rodziców. Dzieci korzystające z oferty ośrodka często pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych, z uzależnieniami jednego bądź obojga rodziców, dlatego tak ważny jest dla nich kontakt z rówieśnikami oraz poświęcona uwaga opiekunów i trenerów. Dzięki zajęciom dzieci mają możliwość nauczenia się właściwych relacji i zachowań w stosunku do innych osób. Kolejną grupą docelową do której kierowana jest oferta GOKSiR to młodzież. To dla młodzieży, ale również osób dorosłych organizowane są turnieje sportowe oraz zawody rekreacyjne, dzięki którym te dwie grupy mogą również zdrowo spędzać wolny czas, mają możliwość spotkań oraz spędzenia czasu wolnego na zajęciach takich, które umożliwiają aktywny relaks a także integrację. Turnieje i zawody w zależności od pory roku organizowane są na obiektach sportowych znajdujących się na terenie naszej gminy oraz na hali sportowej w Zbicznie. Do wszystkich mieszkańców wychodzimy z szeroko rozumianą ofertą kulturalną w ramach funkcjonowania ośrodka i bibliotek gminnych, poprzez organizację konkursów tematycznych, festynów plenerowych, spotkań okolicznościowych takich jak m.in. Dzień Kobiet, Dzień Seniora, Dzień dziecka czy obchodów świąt państwowych i katolickich (wigilia, Święto Niepodległości itp.). Działania ośrodka skierowane są również na współpracę z lokalnymi organizacjami społecznymi zarówno formalnymi i nieformalnymi, a więc ze stowarzyszeniami, klubami seniora, zespołami wokalnymi, kołami gospodyń wiejskich, GKRPA oraz jednostkami organizacyjnymi takimi jak szkoły, OSP, GOPS czy Parkiem Krajobrazowym z siedzibą w Grzmięcy, a także z sąsiadującymi z nami ośrodkami kultury czy bibliotekami. Razem realizujemy imprezy, których inicjatorem jest społeczność lokalna. Są to festiwale, konkursy, czy projekty grantowe. Wszystkie te działania mają na celu integrację społeczną, wspieranie inicjatyw oddolnych, podtrzymanie zwyczajów kulturowych naszego regionu. Działalność bibliotek ukierunkowana jest na podtrzymanie i rozwój czytelnictwa,

podnoszenie jakości świadczonych przez biblioteki usług dla czytelników, poprzez między innymi informatyzację, udostępnianie zbiorów on-line oraz zakup nowości wydawniczych. Ponadto ośrodek w miarę posiadanych środków finansowych doposaża się w materiały i urządzenia umożliwiające wprowadzanie nowoczesnych metod pracy z dziećmi. Działania ośrodka skupiają się na tworzeniu takiej oferty, która będzie docierała do wszystkich grup wiekowych. Ośrodek będzie kierował swoje działania również na seniorów, których mamy w naszej społeczności coraz więcej. Seniorzy bardzo chętnie korzystają z oferty ośrodka, dlatego staramy się podtrzymywać ich zaangażowanie w życie społeczne naszej gminy, wspierać w realizacji pomysłów na wspólne spędzanie czasu wolnego. Wiemy również jak ważna dla tej grupy wiekowej jest integracja międzypokoleniowa, dlatego kładziemy duży nacisk na realizację zajęć warsztatowych wspólnych dla seniorów i dzieci, dzięki temu seniorzy czują się potrzebni a dzieci mogą skorzystać z ich doświadczenia życiowego.

2. 5 Działalność Klubu Senior+

Działalność Klubu „Senior+” w Gminie Zbiczno służy przede wszystkim poprawie jakości życia seniorów w środowisku lokalnym, integracji społecznej, w tym rozwoju działań samopomocowych oraz zwiększeniu zaangażowania seniorów w życie społeczności. Starzenie się społeczeństwa staje się problemem powszechnym we współczesnym świecie i jest to proces, dlatego nie powinien to być okres nagłego wycofania się z życia społecznego, kulturalnego i towarzyskiego, ponieważ może to spowodować osamotnienie i izolację. Członkowie Klubu Seniora korzystają z wielorakich zajęć, m. in. kulinarnych, o zdrowym odżywianiu, podnoszących świadomość żywieniową, zajęć na świeżym powietrzu oraz sportowych. Dodatkowo, seniorzy realizują prace manualne, rozwijające kreatywność, tworzą różnego rodzaju dekoracje i ozdoby, a także wyrażają siebie oraz swoje odczucia w różnego rodzaju projektach, np. malowanie na płótnie. Część zajęć realizowanych jest na zasadzie wolontariatu, co wiąże się z tym, że prace lub wypieki seniorów przeznaczone są na cele charytatywne lub pomocowe. Wśród aktywności realizowanych przez grupę nie brakuje również zajęć pamięciowych, poprawiających funkcje językowe oraz wzmacniające logiczne myślenie. Oprócz wyżej wymienionych aktywności seniorzy wybierają się na wycieczki, basen, kino czy kręgle.

Przynależność do Klubu Seniora pozwala i umożliwia kontakt z innymi ludźmi, pozwala nawiązać nowe znajomości i wziąć udział w szeregu zajęć. Ważną cechą tego miejsca jest fakt, że daje ono seniorom poczucie przynależności do danego środowiska i danej grupy. Pozwala to odpędzić samotność i uczucie wyobcowania przez osoby starsze. Kluby seniora umożliwiają podtrzymywanie relacji towarzyskich oraz pozwalają na nawiązanie nowych znajomości. Wiele osób starszych często nie mają okazji do tego, aby wyjść z domu. Wielu z nich z tego powodu czuje barierę psychiczną. Systematyczne korzystanie z zajęć w ramach funkcjonowania Klubu Seniora może wnieść nową energię w życie osób starszych oraz pozwala to na uatrakcyjnienie planu tygodnia. Zajęcia realizowane w ramach projektu „Senior+” poprawiają samopoczucie, jak i również kondycję fizyczną, co bardzo szybko przekłada się na poprawę stanu zdrowia. Udział w klubie jest bezpłatny i dobrowolny ilość miejsc wynosi 16.

2.6 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizuje zadania własne gminy wynikające z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kładzie główny nacisk na profilaktykę wśród dzieci, młodzieży i dorosłych, poprzez promowanie zdrowego stylu życia, integrację z osobami dorosłymi, spektakle profilaktyczne, konkursy oraz organizację wycieczek i wypoczynku bez napojów alkoholowych, papierosów i środków odurzających.

GKRP w Zbiczynie realizuje zadania wynikające z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie :

1) pomocy terapeutycznej i rehabilitacji poprzez:

- a) współdziałanie z placówkami lecznictwa odwykowego oraz instytucjami zajmującymi się przemocą w rodzinie,
- b) organizowanie pogadarek dla osób uzależnionych (alkohol, narkotyki i nikotynizm) z terapeutami,
- c) organizowanie pogadarek dla osób współuzależnionych (alkohol, narkotyki i nikotynizm) z terapeutami i specjalistami,
- d) organizowanie pogadarek dla osób zagrożonych (alkohol, narkotyki i nikotynizm) ze specjalistami,
- e) pomoc prawna osobom uzależnionym, współuzależnionym oraz ofiarom przemocy;

2) pomocy rodzinom zagrożonym i z problemem alkoholowym:

- a) przeprowadzenie wraz z Policją i GOPS interwencji środowiskowych motywujących osoby uzależnione do ograniczenia picia i podjęcia leczenia w poradni odwykowej lub zakładzie zamkniętym,
- b) szkolenia członków komisji, pracowników jednostek i instytucji współpracujących z komisją, w zakresie pomocy rodzinom z problemem alkoholowym i przeciwdziałania przemocy oraz w zakresie innych uzależnień,
- c) dofinansowanie procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie poprzez Niebieskie Karty;

3) działań profilaktycznych i edukacyjnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych, a w szczególności:

- a) realizacja programów profilaktyki rekomendowanej,
- b) prowadzenia różnorodnych profilaktyczno -edukacyjnych zajęć pozalekcyjnych,
- c) organizowania spektakli teatralnych i festynów nt. uzależnień oraz przemocy,
- d) zakup i rozprowadzenie materiałów edukacyjnych dotyczących zagrożeń związanych z uzależnieniem oraz przemocą,
- e) edukacja profilaktyczna z dziećmi i młodzieżą z terenu gminy, w tym wyjazdy, obozy i półkolonie w okresie ferii zimowych i inne

4) edukacja profilaktyczna dorosłych -organizacji lub udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych;4)kontroli rynku alkoholowego polegającej na:

- a) bieżącej kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, pod względem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- b) opiniowaniu wniosków osób ubiegających się o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- c) organizowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych,

- d) inne wynikające z potrzeb komisji;
- 5) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i innych uzależnień;
- 6) wspomaganie instytucji zajmujących się zapobieganiem przemocy domowej oraz uzależnieniami;
- 7) motywowania do podjęcia leczenia z uwzględnieniem:
 - a) prowadzenia rozmów motywujących do ograniczenia spożywania alkoholu przez osoby nadużywającego oraz innych uzależnień,
 - b) motywowanie do podjęcia leczenia przez osoby uzależnione od alkoholu oraz innych uzależnień,
 - c) kontroli osób kontynuujących leczenie w Poradni Odwykowej lub innych placówkach;
- 8) organizacja imprez trzeźwościowych propagujących zdrowy tryb życia bez uzależnień;
- 9) badanie i systematyczne monitorowanie problematyki uzależnień oraz diagnozowanie stanu problemów alkoholowych i narkotyków w gminie;
- 10) wspieranie inicjatyw związanych z problematyką narkotykową i nikotynową;
- 11) inne działania wynikające z Narodowego Programu Zdrowia

3. Finansowe Wsparcie osób i rodzin

3.1 Świadczenia z pomocy społecznej

Wydatki w pomocy społecznej dzielą się na wydatki ze środków własnych gminy oraz dotacje z budżetu Państwa. Jednym z znaczących programów realizowanych przez GOPS ze środków budżetu Państwa jest wieloletni program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 -2023., który zastąpił wcześniejszy program „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”. W ostatnich trzech latach kształtowały się następująco:

Nazwa świadczenia	2017	2018	2019
Zasiłek stały	185.965,00 zł	177.791,00 zł	191.174,00 zł
Zasiłek okresowy	169.394,00 zł	162.487,00 zł	180.103,00 zł
Pomoc w formie opłacenia posiłków ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”	121.917,00 zł	96.588,00 zł	98.950,00 zł
Zasiłek celowy	121.761,00 zł	973993,00 zł	99.776,00 zł
W tym zasiłek specjalny celowy	20.230,00 zł	14.800,00 zł	15.770,00 zł
W tym świadczenie pieniężne na zakup żywności lub posiłku w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”	72.000,00 zł	54.650,00 zł	58.910,00 zł

Warto również dodać, że osoby objęte wsparciem w postaci zasiłku stałego mają również opłacane składki na ubezpieczenie zdrowotne.

3.2 Świadczenie Wychowawcze i Dobry Start

1 kwietnia 2016 r., wprowadzony został rządowy program „Rodzina 500 plus” to świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł miesięcznie. Przysługiwało ono na drugie i kolejne dziecko do ukończenia przez nie 18 roku życia, niezależnie od dochodu rodziny. Świadczenie wychowawcze było przyznawane również na pierwsze dziecko w rodzinie (rozumiane jako jedyne lub najstarsze dziecko w rodzinie, w wieku do ukończenia 18 roku życia), o ile przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekroczył 800 zł netto lub 1.200 zł netto w przypadku wychowywania w rodzinie dziecka niepełnosprawnego.

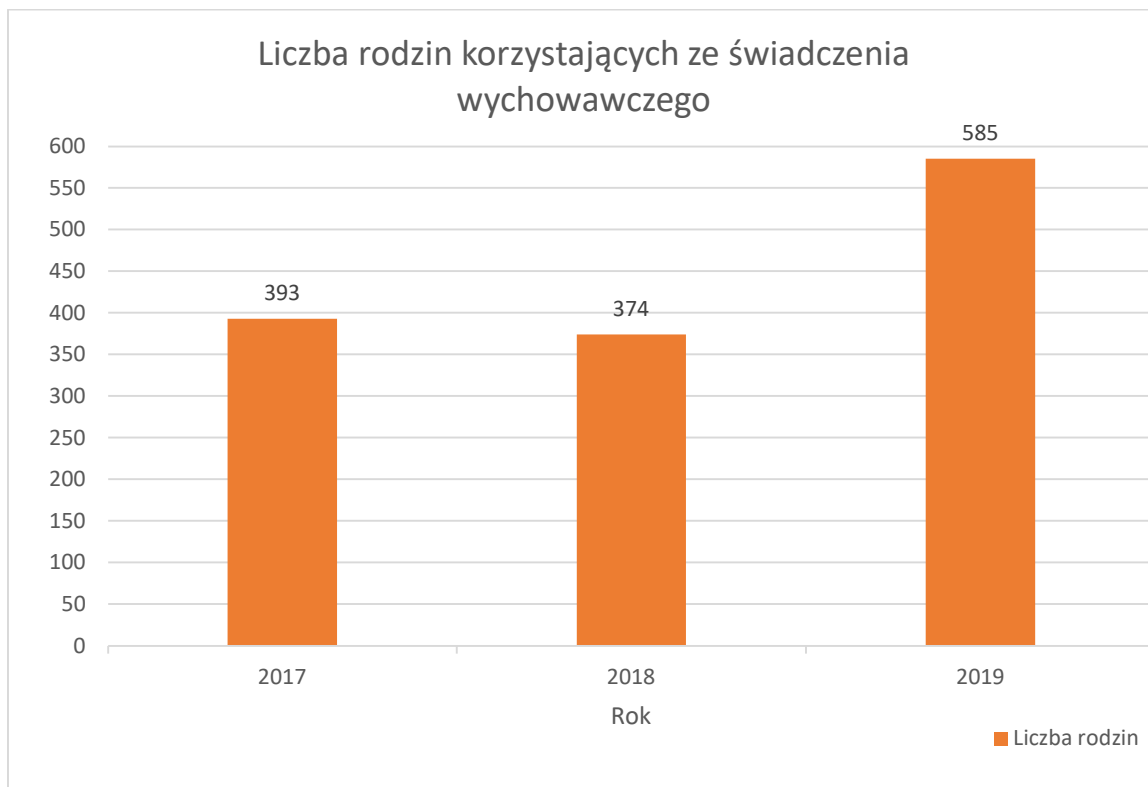
Poniżej przedstawiono wykresy liczby rodzin i dzieci objętych opisanym wsparciem na przestrzeni lat 2017-2019 oraz środków wydatkowanych na ten cel.

Realizacja świadczenia wychowawczego jest zadaniem zleconym i środki pochodzą z budżetu państwa.

Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego.

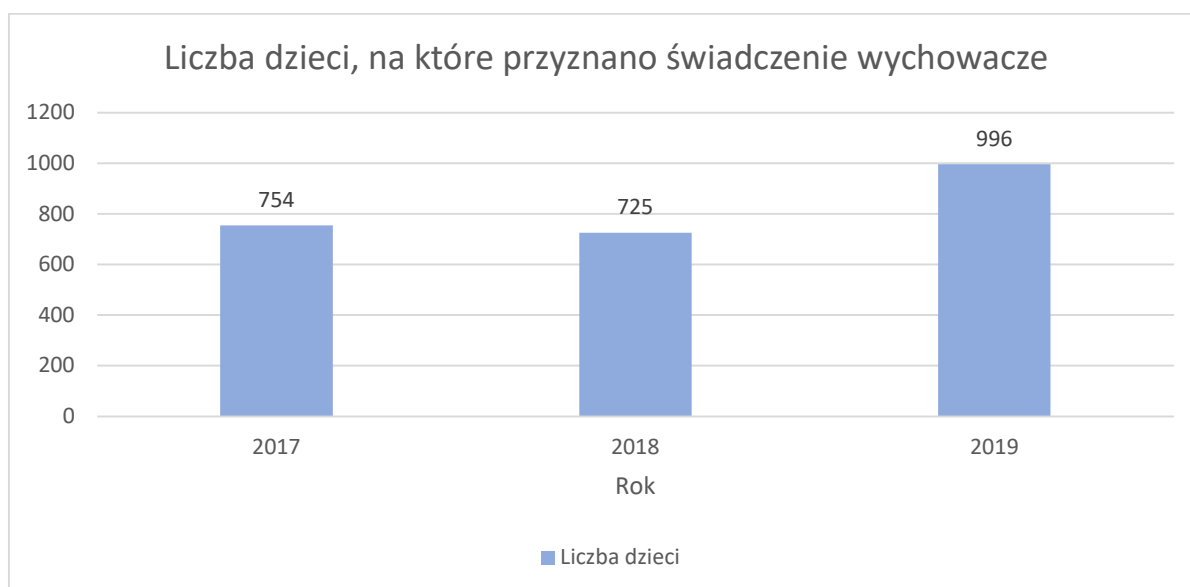
ROK	LICZBA RODZIN
2017	393
2018	374
2019	585

Wprowadzenie świadczenia pomogło niektórym rodzinom przezwyciężyć problemy finansowe i usamodzielnić się, i tym samym nie korzystać z comiesięcznych zasiłków okresowych lub celowych z pomocy społecznej.

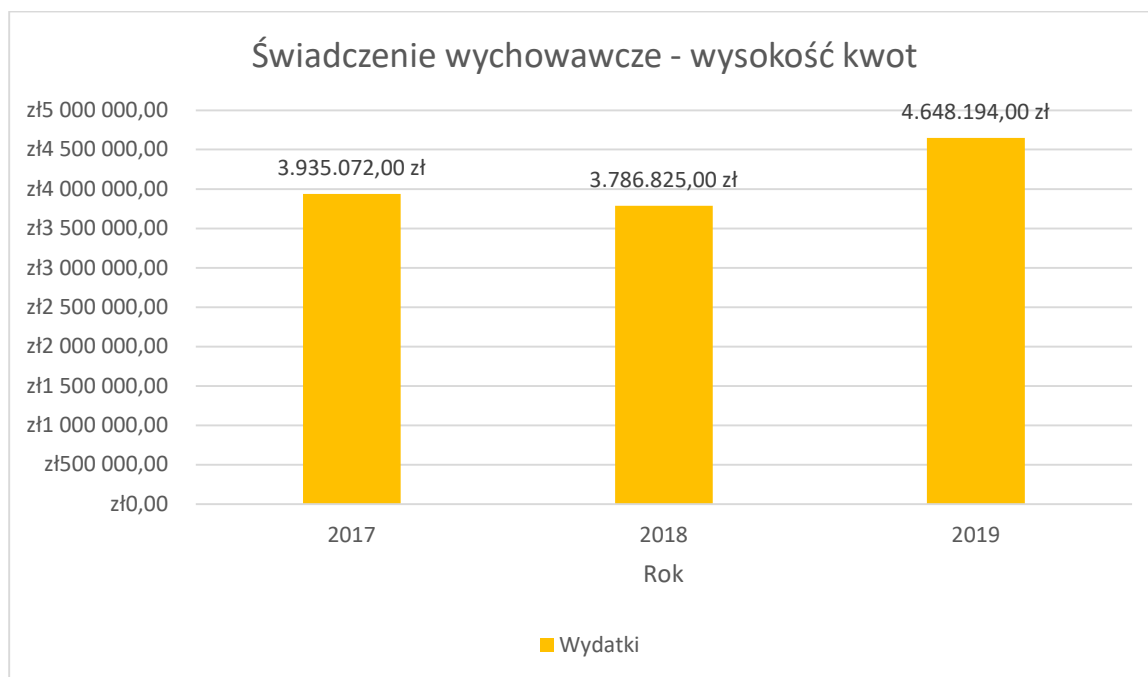
Liczba dzieci, na które przyznano świadczenia wychowawcze.

ROK	LICZBA DZIECI
2017	754
2018	725
2019	996

Świadczenie wychowawcze – wysokość kwot.

ROK	WYDATKI
2017	3.935.072,00 zł
2018	3.786.825,00 zł
2019	4.648.194,00 zł

Wzrost liczby rodzin w 2019 r., a zarazem wydatków spowodowany został rozszerzeniem programu „Rodzina 500+”, który od 1 lipca 2019 r., objął świadczeniem wszystkie dzieci do 18 roku życia w rodzinie, w związku ze zniesieniem kryterium dochodowego.

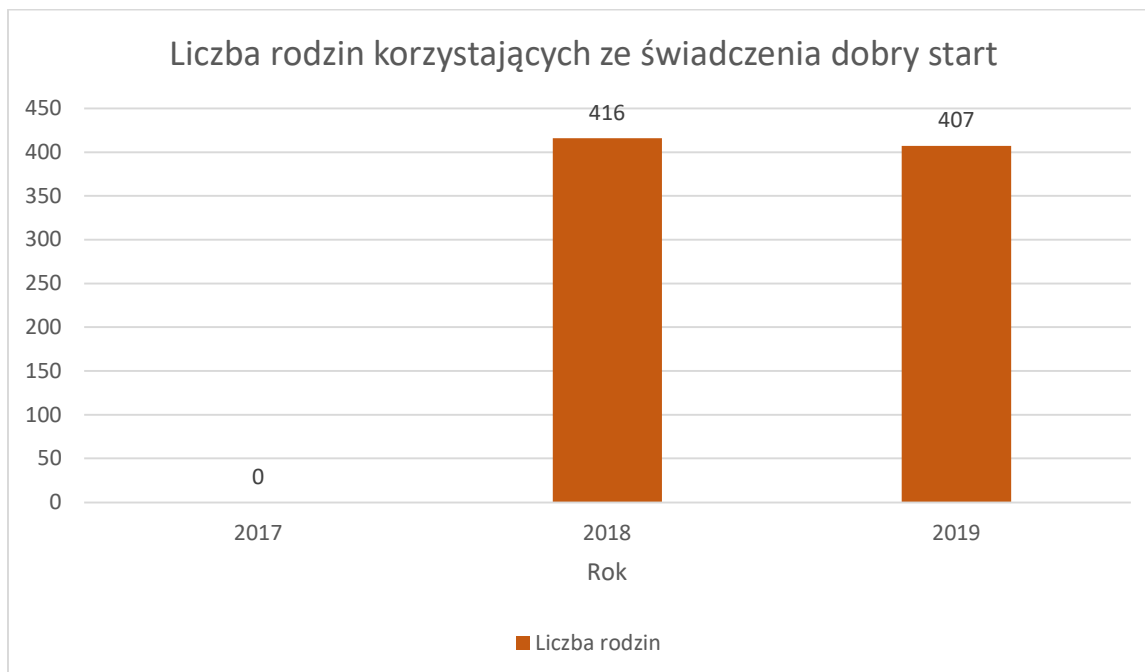
Uruchomiony w 2018 roku program „Dobry Start” to 300 zł, wypłacane jednorazowo na wyprawkę szkolną przysługującą na każde uczące się dziecko do 20 roku życia lub do 24 roku życia w przypadku posiadania przez dziecko orzeczenia o niepełnosprawności.

Od 2019 roku świadczenie dobry start przysługuje wszystkim uczniom, niezależnie od rodzaju szkoły do jakiej uczęszczają, czyli również uczniom szkół dla dorosłych i szkół policealnych.

Zmiana przepisów prawnych nie miała zbytniego wpływu na ilość rodzin korzystających z tego świadczenia w naszej gminie.

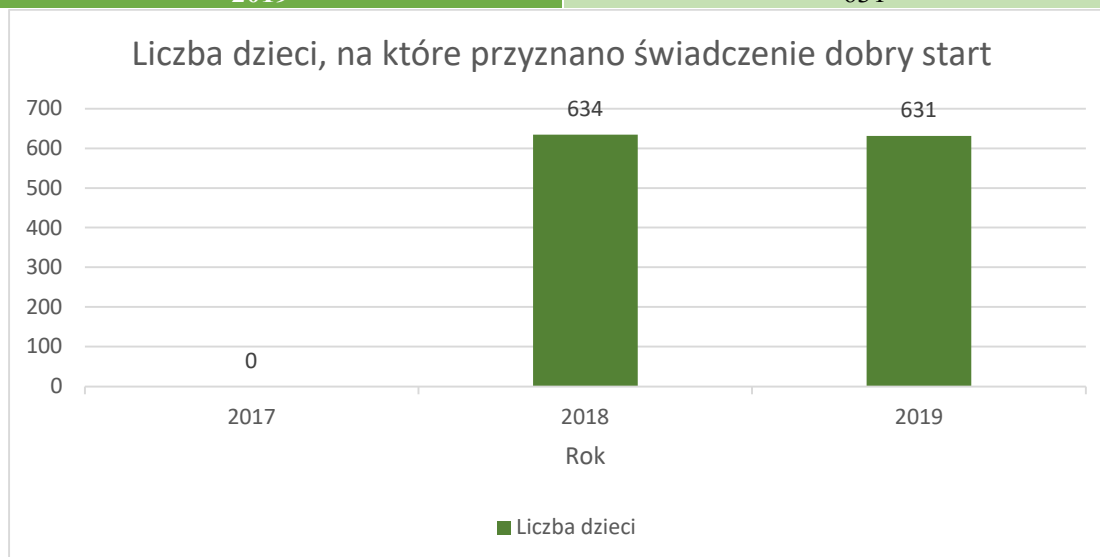
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia dobry start.

ROK	LICZBA RODZIN
2017	--
2018	416
2019	408

Liczba dzieci, na które przyznano świadczenie dobry start.

ROK	LICZBA DZIECI
2017	--
2018	634
2019	631

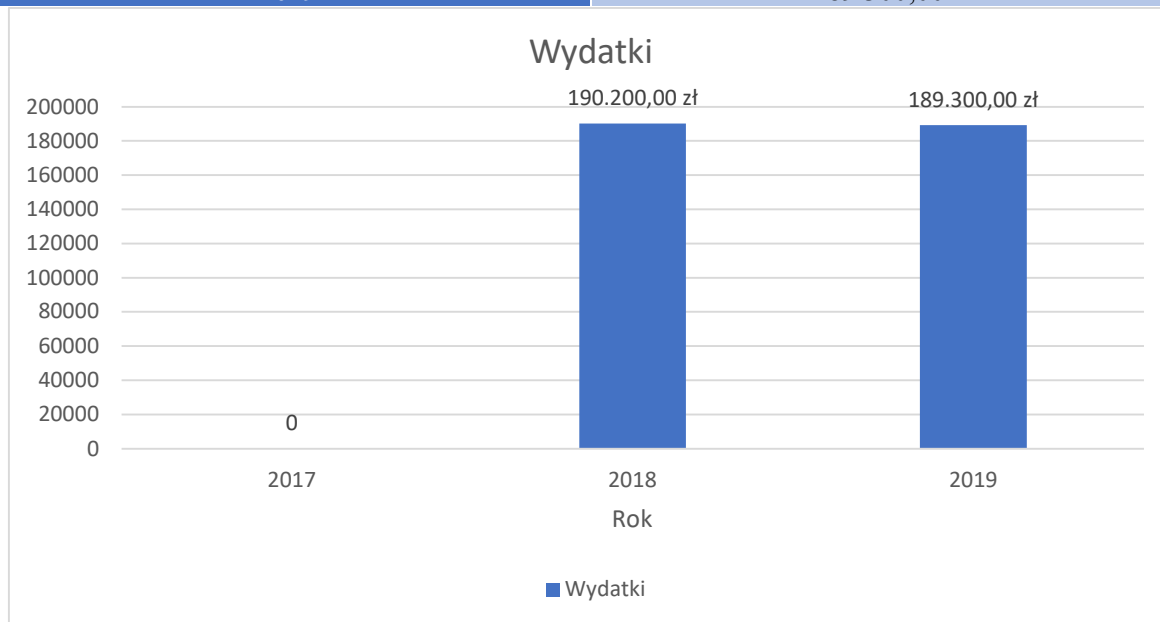

W naszej gminie z tego rodzaju wsparcia w 2018 roku skorzystało 416 rodzin, na 634 dzieci. Wydano 5 decyzji odmawiających prawo do świadczenia dobry start, natomiast w 2019 r., nastąpił niewielki spadek liczby rodzin korzystających z powyższego świadczenia, 407 rodzin, którym przyznano świadczenie na 631 dzieci. Wydano 2 decyzje odmawiające prawo do świadczenia dobry start.

Program „Dobry Start” jest również zadaniem zleconym i środki pochodzą z budżetu państwa.

Świadczenie dobry start – wysokość kwot

ROK	WYDATKI
2017	--
2018	190.200,00 zł
2019	189.300,00 zł

3.3 Świadczenia Rodzinne

Warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłaty tych świadczeń regulują przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r., o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r., poz.111 ze zm.).

Świadczeniami rodzinnymi są :

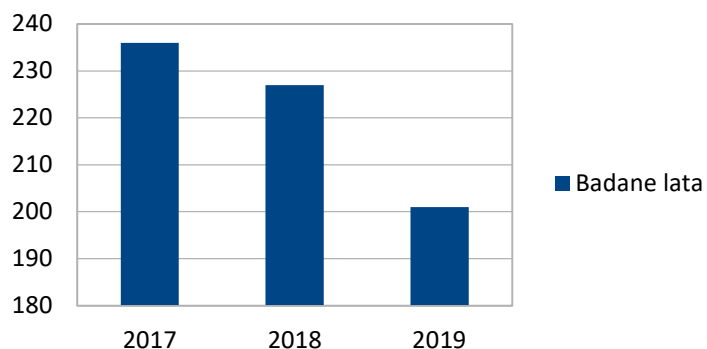
- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka „ becikowe ”
- świadczenie rodzicielskie
- świadczenia opiekuńcze (świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy)

Przedstawmy niektóre z nich:

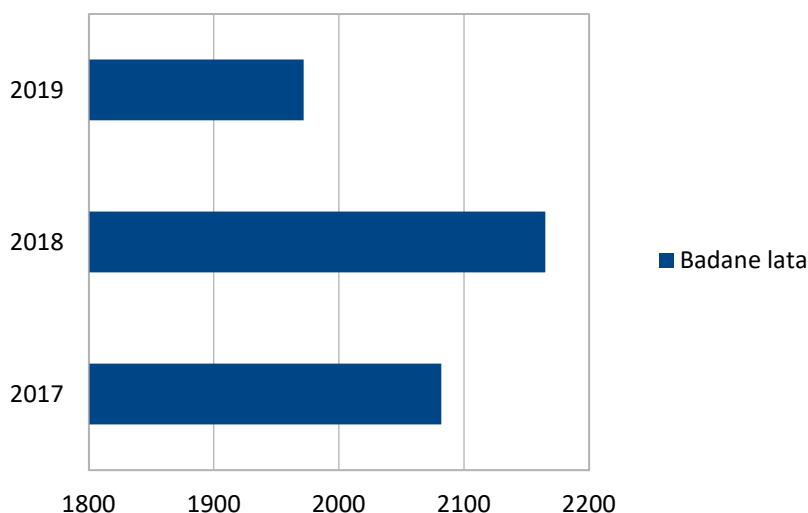
Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka.

Na przestrzeni lat 2017-2019 kształtował się następująco:

Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami	2017	2018	2019
	236	227	201

<i>Kwota wypłaconych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami w zł</i>	2017	2018	2019
	1.054 669,31	993.457,51	892.510 ,53 zł

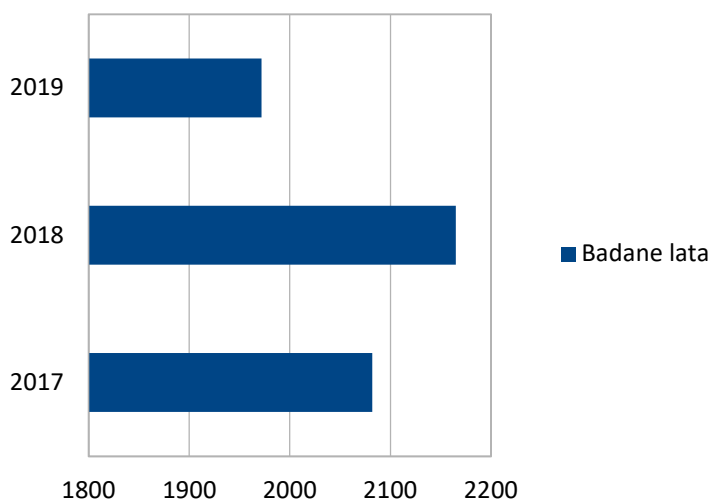

Na przestrzeni badanych lat możemy zauważyć tendencję spadkową. Jest ona spowodowana wprowadzeniem rządowego programu 500+ .

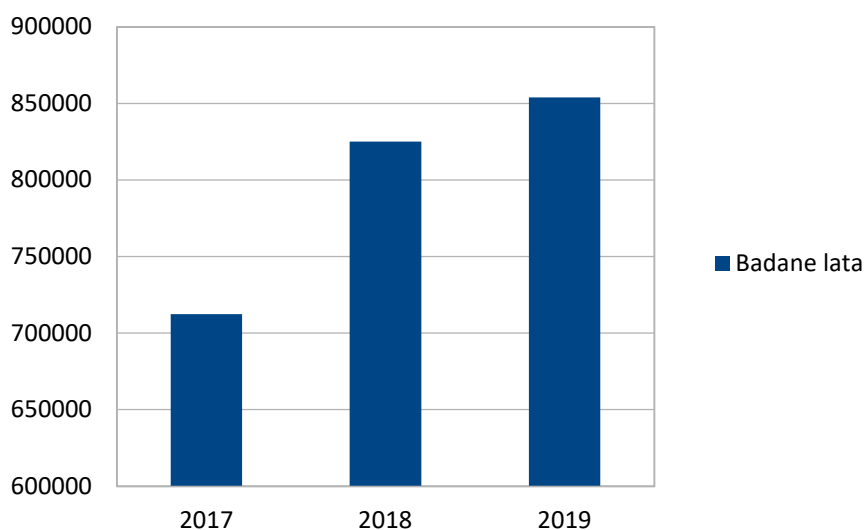
Do tego czasu zasiłek rodzinny był podstawową formą wsparcia finansowego dla osób wychowujących dzieci. Tyle że od samego początku dostęp do niego był ograniczony z uwagi na kryterium dochodowe. Obecnie wynosi ono 674 zł na osobę w rodzinie lub 764 zł, gdy wychowuje się w niej niepełnosprawne dziecko. W efekcie z roku na rok coraz mniej rodzin otrzymuje zasiłki rodzinne.

3.4 Świadczenia opiekuńcze

	2017	2018	2019
<i>Liczba świadczeń opiekuńczych</i>	2082	2165	1972

<i>Kwota wypłaconych świadczeń opiekuńczych w zł</i>	2017	2018	2019
	712.385	825.148	853.994

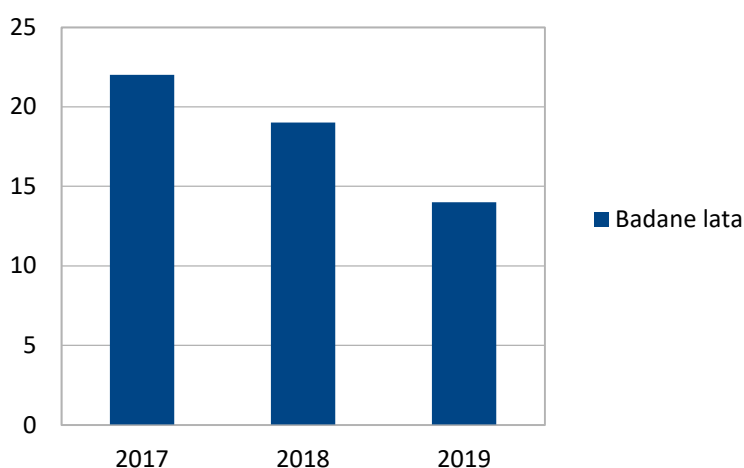
Na przestrzeni badanych lat możemy zauważyć tendencję wzrostową kwot wypłaconych świadczeń opiekuńczych. Jest ona spowodowana starzeniem się społeczeństwa i coraz więcej środków finansowych potrzebnych jest na utrzymanie niepełnosprawnych osób.

3.5 Fundusz Alimentacyjny

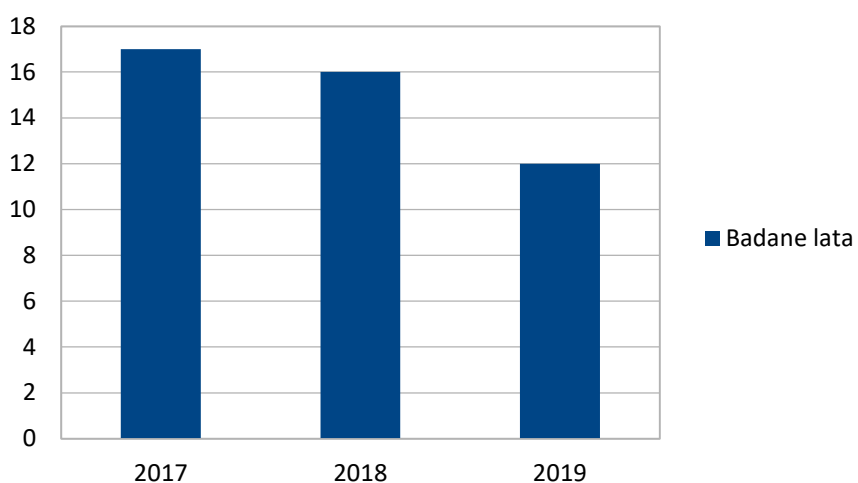
Warunki nabywania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłaty tego świadczenia regulują przepisy ustawy z dnia 7 września 2007 r., o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r., poz. 808 ze zm.). Świadczenie z funduszu alimentacyjnego ma na celu wsparcie materialne dla osób

uprawnionych do alimentów od rodzica, które ich nie otrzymują z uwagi na bezskuteczność egzekucji. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł miesięcznie. Aktualnie świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800 zł.

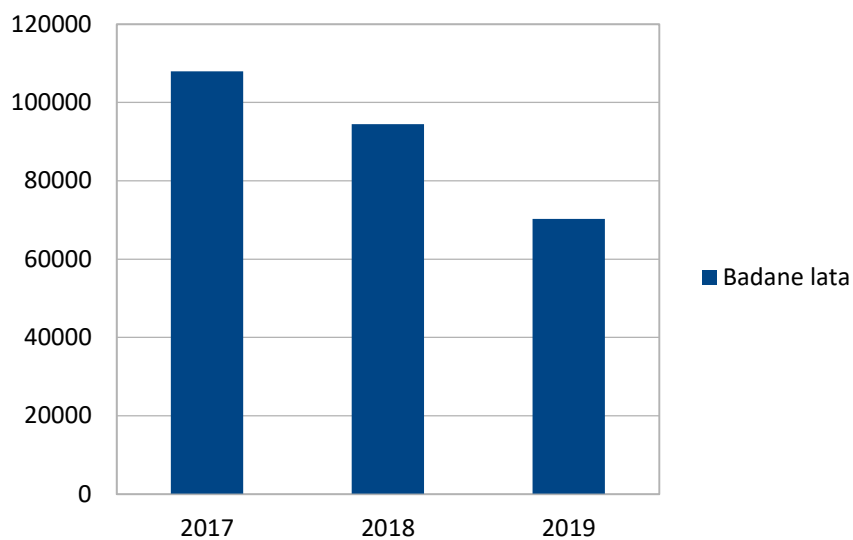
<i>Liczba osób korzystająca z funduszu alimentacyjnego</i>	2017	2018	2019
	22	19	14

<i>Liczba rodzin korzystająca z funduszu alimentacyjnego</i>	2017	2018	2019
	17	16	12

<i>Kwota wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w zł</i>	2017	2018	2019
	108.000	94.450	70.250

Na przestrzeni badanych lat możemy zauważyć tendencję spadkową rodzin i osób korzystających z funduszu alimentacyjnego. Jest to spowodowane przede wszystkim niskim poziomem kryteriów dochodowych oraz poprawiającą się sytuacją dochodową rodzin, co powodowało ich przekroczenie.

4. Cel główny i Cele Strategiczne i Kierunki Działań

Analiza przedstawionych danych w pierwszej części Strategii pozwoliły określić cele strategiczne i kierunki działań. Przedstawione działania podejmowane będą w kierunku zabezpieczenia potrzeb socjalnych jednostek i rodzin, trudności życiowych spowodowanych utratą pracy, niepełnosprawnością, podeszłym wiekiem, bezradnością oraz innymi sytuacjami losowymi. Celem nadrzędnym Strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących wśród mieszkańców gminy Zbiczno. Zapewnienie odpowiednich warunków do prawidłowego funkcjonowania osób i rodzin jest podstawowym zadaniem aktywnej i skutecznej polityki lokalnej. Uaktywnienie ukierunkowanych działań pomocy społecznej ma w swych założeniach doprowadzenie osób korzystających ze świadczeń socjalnych do życiowego usamodzielniania i umiejętności rozwiązywania własnych problemów. Do realizacji wytyczonych celów zostanie wykorzystany istniejący potencjał instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze pomocy społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług. Realizacja celów zawartych w Strategii możliwa będzie poprzez opracowanie, wdrażanie i monitorowanie szczegółowych działań powstających w odpowiedzi na pojawiające się problemy społeczne oraz kontynuację już istniejących. Strategia stanowi także podstawę do usystematyzowania działań i objęcia ich kontrolą społeczną w zakresie efektywności poszczególnych przedsięwzięć.

Rodzina, jako grupa społeczna, pełni określone funkcje. Rodzina wywiera istotny wpływ na kształtowanie się postaw, aspiracji i systemów wartości. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, błędne lub złe wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję a następnie przekazanie złych wzorców, z którymi identyfikują i utożsamiają się dzieci. W rodzinach dotkniętych dysfunkcją często występują u dzieci kłopoty z nauką, problemy wychowawcze, niekiedy prowadzące do konfliktu z prawem. Działania na rzecz osiągnięcia przez rodzinę podstawowego poziomu stabilizacji życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowanie dzieci poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także indywidualne podejście do rodziny i jej problemów, w celu rozwijania kompetencji wszystkich jej członków –rodziców i dzieci stanowi ważne i trudne wyzwanie dla pomocy społecznej. Starzenie się społeczeństwa staje się problemem powszechnym w obecnym świecie i zarazem w Zbicznie. Rola i pozycja człowieka w wieku senioralnym w nowoczesnym, zmodernizowanym społeczeństwie bardzo się zmieniła. Należy mieć na uwadze, że starzenie się człowieka jest procesem, dlatego osoby w okresie jesieni życia powinny mieć wachlarz możliwości korzystania z życia społecznego, kulturalnego i towarzyskiego, ponieważ nagłe wycofanie się może spowodować osamotnienie i izolację. Niepełnosprawność jest zjawiskiem wielopłaszczyznowym należy jednak uwzględnić w nim kontekst psychologiczny i społeczny. W społeczeństwie występują tendencje do izolacji i ograniczania udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, i mimo poprawy w tej dziedzinie, niektóre formy dyskryminacji osób niepełnosprawnych stanowią nadal poważny problem. W związku z tym, należy skoncentrować szczególną uwagę na przeciwdziałaniu

izolacji, osamotnieniu osób starszych i osób niepełnosprawnych. Konsekwencjami w funkcjonowaniu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ich rodzin są przede wszystkim obniżenie własnej wartości, poczucie bezsilności i beznadziejności oraz niepewności statusu społecznego, pogorszenie standardu życia, ubóstwo, izolacja społeczna, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, problem z zagospodarowaniem czasu wolnego. Wzrost kosztów utrzymania i spadek wartości pieniądza powoduje, że osoby nie tylko bezrobotne, ale również aktywne zawodowo, w szczególności mające na utrzymaniu osoby zależne, korzystają z pomocy społecznej. W szczególnie trudnej sytuacji znajdują się osoby długotrwale bezrobotne, uzależnione, bezdomne, niezaradne życiowo, czy mające problemy ze zdrowiem psychicznym. W ramach rozwiązań przyczyniających się do ograniczania obszarów wykluczenia społecznego wskazane jest podejmowanie działań aktywizujących i integrujących społecznie i zawodowo wskazane grupy społeczne.

Cel główny strategii:

***ZINTEGROWANE I WIELOPŁASZCZYNOWE WSPARCIE MIESZKAŃCÓW GMINY
ZBICZNO W CELU POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA I ZAPOBIEGANIU WYKLUCZENIU
SPOŁECZNEMU***

Cel główny będzie możliwy do realizacji przy określeniu celów strategicznych w różnych dziedzinach życia społecznego, celów szczegółowych oraz wskazanych kierunków działań.

Cele strategiczne	Cel szczegółowe	Kierunek działania	Realizatorzy	Źródło finansowania	Wskaźniki oceny efektywności	Term in realizacji
Wspieranie osób bezrobotnych – zwiększenie szans na rynku pracy i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu	1. Usamodzielnienie bezrobotnych poprzez ułatwienie im podjęcia zatrudnienia 2. Aktywizacja bezrobotnych zmierzająca do polepszenia sytuacji materialnej i rodzinnej 3. Ograniczanie negatywnych konsekwencji bezrobocia, w tym bezrobocia długotrwałego 4. Zapewnienie miejsca noclegowego osobie zagrożonej bezdomnością	1. Korzystanie z projektów, programów ukierunkowanych na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu wśród osób bezrobotnych. 2. Organizowanie prac społecznie – użytecznych 3. Realizacja prac interwencyjnych i robót publicznych 4. Udzielanie osobom i rodzinom wsparcia finansowego i rzeczowego (dożywianie) 5. Podejmowanie współpracy w zakresie upowszechnienia informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa	GOPS Zbiczno, PUP Brodnica, UG Zbiczno, Organizacje pozarządowe	środki własne gminy, fundusze pomocowe, środki zewnętrzne - dotacje	- liczba osób biorąca udział w programach i projektach - liczba rodzin objętych wsparciem, - liczba osób zatrudnionych w ramach prac społecznie – użytecznych - liczba osób zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych - liczba osób zatrudnionych u lokalnych pracodawców	2021 - 2026

		zawodowego , pośrednictwa pracy oraz szkoleniach. 6. Współpraca z lokalnymi pracodawcami w celu pozyskania informacji o ofertach pracy 7. Podpisanie umowy na zapewnienie schronienia osobom bezdomnym			- liczba podpisanych umów i osób skierowanych do schroniska dla bezdomnych osób	
Wsparcie rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych	1. Rozwój lokalnego systemu wsparcia dla rodzin. 2. Wspieranie działań służących promowaniu wartości rodziny. 3. Współpraca ze szkołami w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym. 4. Wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez realizację programu Karta Dużej Rodziny	1. Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. 2. Zapewnienie wsparcia asystenta rodziny rodzinom z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. 3. Zapewnienie wsparcia bezpłatnego poradnictwa Specjalistycznego – prawnego pedagogicznego i psychologicznego. 4. Wydawanie Kart Dużej Rodziny.	GOPS Zbiczno, Szkoły Gminne, Organizacje pozarządowe	środki własne Gminy, projekty EFS, dotacje MRiPS	– liczba rodzin objętych pracą socjalną, – liczba rodzin objęta wsparciem asystentem rodziny, - liczba spotkań rodzin specjalistami tj. psycholog, pedagog, prawnik, - liczba wydanych kart dużej rodziny,	2021 - 2026

	1. Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. 2. Rozwój usług edukacyjnych i opiekuńczych dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	1. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży. 2. Współpraca z nauczycielami i pedagogami szkolnymi. 3. Realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych. 4. Uświadamianie rodzicom i opiekunom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży. 4. Uczestnictwo w zajęciach świetlicowych szkolnych i gminnych 5. Zajęcia wyrównawcze i sportowe w szkole.	GOPS, Szkoła, PPP, GOKSiR	środki własne , projekty EFS	- liczba osób objętych wsparciem, - liczba konsultacji z nauczycielami i pedagogami, - liczba programów profilaktycznych i edukacyjnych realizowanych w szkołach, - liczba osób uczestniczących w zajęciach poza lekcyjnych, - liczba osób uczęszczających do świetlicy	2021 - 2026

Pomoc i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych i seniorów	1. Zwiększanie aktywności społecznej i przeciwdziałanie marginalizacji społecznej osób niepełnosprawnych i seniorów	1. Korzystanie z programów i projektów aktywizujących osoby niepełnosprawne i seniorów. 2. Promocja i rozwój środowiskowych form opieki min.. poprzez rozwój usług opiekuńczych oraz uczestnictwo w ośrodkach wsparcia. 3. Organizacja wydarzeń kulturalnooświatowych i sportowych dostępnych dla osób niepełnosprawnych i seniorów. 4. Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych i seniorów. 4. Kontynuacja działalności „Klubu Seniora” 6. Realizacja projektu „Teleopieka”.	GOPS, GOKSiR, Koła Gospodyń Wiejskich, organizacje pozarządowe, ŚDS, WTZ	Dotacje Wojewody, środki własne Gminy, fundusze pomocowe, środki EFS	– liczba programów, - liczba wydarzeń, – liczba osób uczestniczących w projekcie „Teleopieka” - liczba osób objętych wsparciem PFRON i PCPR - liczna osób skierowanych do ŚDS lub WTZ	2021 - 2026 2021-2023

		7. Informowanie seniorów i osoby niepełnosprawne możliwych i dostępnych formach pomocy.				
	2. Podniesienie aktywności osób niepełnosprawnych na rynku pracy	1. Udostępnianie informacji o możliwości pracy dla osób z niepełnosprawnością 2. Zachęcanie pracodawców do tworzenia miejsca dla osób niepełnosprawnych	UG, GOPS, PUP		- liczba osób korzystających z informacji - liczba pracodawców korzystających z dofinansowania na stworzenie miejsca pracy dla niepełnosprawnych - wskaźnik efektywności zatrudnieniowej	
Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i	1. Stworzenie sprawnego systemu pomocy społecznej pomagającego osobom i rodzinom przezwyciężyć trudności życiowe, których nie są w stanie pokonać samodzielnie	1. Podejmowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych służących wzmocnieniu więzi rodzinnych oraz nauce	GOPS, kuratorzy SR, asystent rodziny, zespół interdyscyplinarny	środki własne Gminy, fundusze pomocowe, dotacje Wojewody i MRiPS	- liczba osób korzystających ze programów wsparcia,	2021 - 2026

przemocy w rodzinie		radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. 2. Systematyczna dalsza praca Zespołu Interdyscyplinarnego. 3. Podnoszenie kompetencji osób pracujących w obszarze przemocy, uzależnienia. 4. Propagowanie zdrowego życia wolnego od używek. 5. Systematyczne wsparcie specjalistów poprzez poradnictwo i terapię.	, dzielnicowi KPP w Brodnicy, Szkoly Gminne, Organizacje pozarządowe, GKRPA		- liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego : psycholog i terapeuta - liczba posiedzeń Zespołu, - liczba wniosków skierowanych do GKRPA, - liczba złożonych wniosków o leczenie odwykowe	
	2. Inicjowanie działań mających na celu zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar przemocy	1. Rozwijanie społecznej świadomości i wrażliwości na zjawisko przemocy w rodzinie 2. Kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, organizacje pozarządowe, PCPR		- liczba zrealizowanych szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy, - liczba skierowanych	2021 - 2026

		programu korekcyjno – edukacyjnego 3. Podnoszenie kompetencji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy. 4. Rozwijanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 5. Korzystanie i realizacja projektów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.			sprawców przemocy uczestniczących w programie korekcyjno- edukacyjnym, - liczba udostępnionych programów i kampanii profilaktycznych i edukacyjnych	

ZAKOŃCZENIE

Strategia w swoich założeniach ma za zadanie zdiagnozowanie istniejących problemów społecznych i opracowanie elastycznego planu działania i ukierunkowanie ich w celu poprawy jakości życia i rozwiązania trudności życia codziennego.

Istotą jest dostosowanie takich działań, które są realne do zrealizowania mieszczą się budżecie gminy i będą pozytywnie odebrana zarówno przez mieszkańców jak również osoby wyznaczone do ich realizacji. Jednakże muszą być one skoordynowane z polityką krajową jak również z lokalną dotyczącą wsparcia osób i rodzin.

Podczas realizacji Strategii prowadzona będzie bieżąca ewaluacja i monitoring. Zebrane w ich toku informacje przyczynią się do identyfikacji oraz zapobiegania występującym problemom. Ewaluacja dostarczy także informacji na potrzeby planowania strategii w kolejnych latach. Strategia jest dokumentem uwzględniającym programy i projekty, które zostały przyjęte do realizacji bądź będą przyjęte w późniejszym terminie. Dokument ma charakter otwarty, może być aktualizowana, udoskonalana i mogą być modyfikowane kierunki i sposoby realizacji założonych celów. Będzie służyć także do pozyskiwania funduszy z Unii Europejskiej na realizację projektów ze sfery społecznej. Opracowanie ma pomóc w usystematyzowaniu kierunku działań w sferze społecznej i polepszyć jakość życia mieszkańców oraz podnieść rangę jednostek gminnych w realizacji.